

Mediální právo I.

Přednáška č. 1

Svoboda projevu: obecné limity regulace

19. února 2018

Problém regulace médií

Proč je regulace?

- Dostatek svobody vyžaduje zodpovědnost a káň
- ... a to znamená vyvíjet právní rámec, který bude zachovávat
- ... a zároveň poskytnout rámec pro regulaci
- Většina otázek v souvislosti s regulací občanské společnosti
- Kde je hranice? Jaké?
- Jaké má cíle?

Základ regulace v České republice

Čl. 17 Listiny základních práv a svobod

1. Svoboda projevu je právo na přímou účast na veřejném životě.
2. Každý má právo svobodně vyjadřovat své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.
3. Svoboda projevu není omezena tím, že by byla omezena práva ostatních.
4. Svoboda projevu je právo, které umožňuje každému vyjádřit své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.
5. Svoboda projevu je právo, které umožňuje každému vyjádřit své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.

Mezioblasti práva

Právní úprava v České republice

- Svoboda projevu je právo na přímou účast na veřejném životě.
- Každý má právo svobodně vyjadřovat své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.
- Svoboda projevu není omezena tím, že by byla omezena práva ostatních.
- Svoboda projevu je právo, které umožňuje každému vyjádřit své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.
- Svoboda projevu je právo, které umožňuje každému vyjádřit své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.

Právní předpisy

Právní úprava v České republice

Základ evropské regulace

Právní úprava v České republice

Právní úprava v České republice

Mezinárodní regulace

Právní úprava v České republice

Jde o svobodu nerušené se vyjadřovat

Právní úprava v České republice

Obsahové principy

Právní úprava v České republice

Limity svobody projevu

- Svoboda projevu je právo na přímou účast na veřejném životě.
- Každý má právo svobodně vyjadřovat své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.
- Svoboda projevu není omezena tím, že by byla omezena práva ostatních.
- Svoboda projevu je právo, které umožňuje každému vyjádřit své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.
- Svoboda projevu je právo, které umožňuje každému vyjádřit své názory, šířit je a přijímat je. Svoboda projevu zahrnuje právo na přístup k informacím.

Obsahové principy

Právní úprava v České republice

Mediaální právo I.

Přednáška č. 1

Svoboda projevu; obecné limity regulace

19. února 2018

Problém regulace médií

Proč je regulovat?

- Masová média ovlivňují společnost a lidi...
 - ... ale přesně a vyčerpávajícím způsobem nevíme jak
 - ... a přitom potřebujeme důvod pro regulaci.
- Veřejná diskuse o politických otázkách obecného významu:
- Co je veřejný zájem?
- Odpovědnost médií

Právní předpisy

- Listina základních práv a svobod (2/1993 Sb.)
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
- vyhláška min. kultury č. 233/2001 Sb., kterou se vydává Seznam událostí značného společenského významu
- zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi
- zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu
- zákon č. 349/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých dalších zákonů
- zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři
- zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku
- zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích
- zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů

Mezinárodní regulace

Článek 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech

1. Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky.
2. Každý má právo **na svobodu projevu**; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle vlastní volby.
3. Užívání práv uvedených v odstavci 2 tohoto článku s sebou nese zvláštní povinnosti a odpovědnost. Může proto podléhat určitým omezením, avšak tato **omezení** budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:
 - a) k respektování práv nebo pověstí jiných;
 - b) k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky.

Problém regulace médií

Proč je regulovat?

- Masová média ovlivňují společnost a lidi...
 - ... ale přesně a vyčerpávajícím způsobem nevíme jak
 - ... a přitom potřebujeme důvod pro regulaci.
 - Veřejná diskuse o politických otázkách obecného významu:
 - Co je veřejný zájem?
 - Odpovědnost médií
-

Právní předpisy

- Listina základních práv a svobod (2/1993 Sb.)
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
- vyhláška min. kultury č. 233/2001 Sb., kterou se vydává Seznam událostí značného společenského významu
- zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi
- zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu
- zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých dalších zákonů
- zákon č. 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři
- zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku
- zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích
- zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů

Základ regulace v České republice

Čl. 17 Listiny základních práv a svobod

1. Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
2. Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.
3. Cenzura je nepřípustná.
4. Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.
5. Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

4. Svoboda projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

5. Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

Svoboda projevu

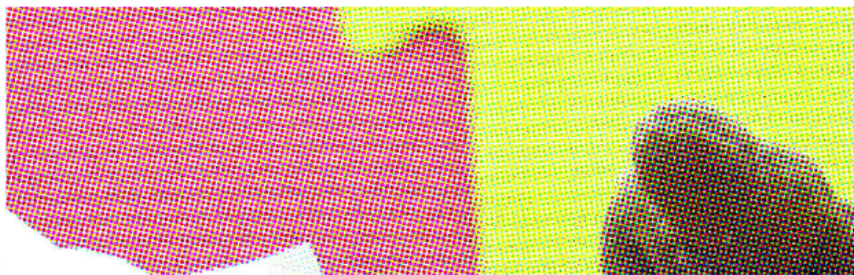
Demonstrativní výčet.

Nevyžaduje konkretizaci.

Zahrnuje kromě práva vyjadřovat názory i právo na vyhledávání, přijímání a rozšiřování idejí a informací.

Je to primárně politické právo.

Projevy privilegované (politické) vs. chráněné méně (komerční).

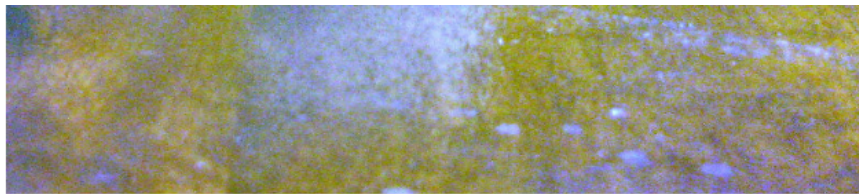
Omezení svobody projevu

Mezinárodní regulace

Článek 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech

1. Každý má právo zastávat svůj názor bez překážky.
2. Každý má právo **na svobodu projevu**; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle vlastní volby.
3. Užívání práv uvedených v odstavci 2 tohoto článku s sebou nese zvláštní povinnosti a odpovědnost. Může proto podléhat určitým omezením, avšak tato **omezení** budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:
 - a) k respektování práv nebo pověsti jiných;
 - b) k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky.

publikacích

- zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů

Základ evropské regulace

Čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které **stanoví zákon** a které jsou **nezbytné v demokratické společnosti v zájmu** národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.

„[S]voboda projevu [...] představuje jeden ze základních pilířů demokratické společnosti a jednu ze základních podmínek pro její vývoj a seberealizaci každého

Význam svobody

1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které **stanoví zákon** a které jsou **nezbytné v demokratické společnosti v zájmu** národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.

Čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod

bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.

„[S]voboda projevu [...] představuje jeden ze základních pilířů demokratické společnosti a jednu ze základních podmínek pro její vývoj a seberealizaci každého jednotlivce. S výhradou omezení je použitelná nejen na „informace“ nebo „myšlenky“, které jsou příznivé nebo jsou považovány za neškodné či lhostejné, ale také na ty, které uráží, šokují nebo znepokojují; takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a snášenlivosti, bez nichž neexistuje „demokratická společnost“. Článek 10 chrání nejen podstatu vyjádřených myšlenek a informací, ale i formu, ve které jsou sdělovány.“ (Obeschlick proti Rakousku, 1991; 57)

Význam svobody projevu ESLP

Důvody omezení svobody projevu

„[S]voboda projevu [...] představuje jeden ze základních pilířů demokratické společnosti a jednu ze základních podmínek pro její vývoj a seberealizaci každého jednotlivce. S výhradou omezení je použitelná nejen na „informace“ nebo „myšlenky“, které jsou příznivé nebo jsou považovány za neškodné či lhostejné, ale také na ty, které uráží, šokují nebo znepokojují; takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a snášenlivosti, bez nichž neexistuje „demokratická společnost“. Článek 10 chrání nejen podstatu vyjádřených myšlenek a informací, ale i formu, ve které jsou sdělovány.“ (Obeschlick proti Rakousku, 1991; 57)

Jde o svobodu nerušeně se vyjadřovat

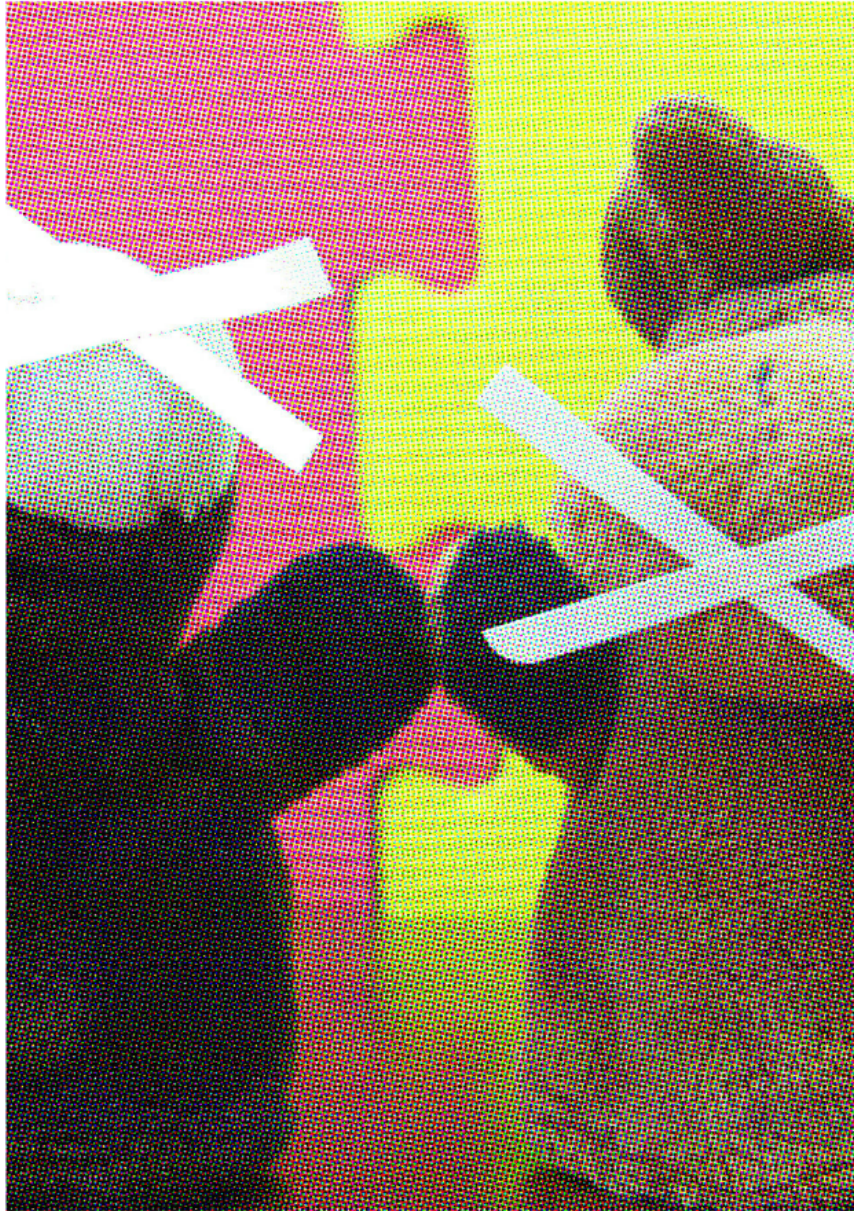
- Pozitivní aspekt: oprávněný subjekt ji může využít a je přitom chráněn proti veřejnoprávnímu zásahu.
- Negativní aspekt: nositele nelze k projevu nutit (leda zákonem) – např. soudem stanovená povinnost zveřejnit omluvu, nebo zákonná povinnost zveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení nebo oznámení v naléhavém veřejném zájmu.

PRÁVO MLČET

Svoboda projevu - subjekt

- KAŽDÝ
- (odlišná úprava v podnikání: čl. 41 Listiny – odlišná pravidla).
- Novinář realizuje prvky čl. 17 v souvislém řetězci, který počíná sběrem informací, jejich rozšiřováním a vyjadřováním stanovisek, vysvětlováním souvislostí nebo jejich kombinací (+ svoboda volby povolání a svoboda podnikání).

FILIP, J. Dogmatika svobody projevu z hlediska teorie, legislativy a soudní praxe. Časopis pro právní vědu a praxi. 1998, č. 4, s. 618 - 637.

Omezení svobody projevu

- Stanovení jednotlivých kategorií projevu (negativní regulace obsahu):
 - ochrana morálky
 - ochrana státu (veřejný pořádek)
 - ochrana státních orgánů (včetně ochrany soudního řízení)
 - regulace voleb
 - atd.
- Předběžná omezení (cenzura)
- Vedlejší omezení

Důvody omezení svobody projevu

- ochrana práv a svobod druhých
- bezpečnost státu
- veřejná bezpečnost
- ochrana veřejného zdraví a mravnosti

- národní bezpečnost
- územní celistvost nebo veřejná bezpečnost
- předcházení nepokojům a zločinnosti
- ochrana zdraví nebo morálky
- ochrana pověsti nebo práv jiných
- zabránění úniku důvěrných informací
- zachování autority a nestrannosti soudní moci

-
- Svoboda projevu je **pilířem demokratické společnosti**. Vztahuje se nejen na informace nebo myšlenky, které jsou přijímány příznivě nebo jsou pokládány za neškodné či hodnocené lhostejně, ale i takové, které šokují nebo zneklidňují. Výjimky podle čl. 10 musí být vykládány restriktivně a nezbytnost omezení musí být přesvědčivě dokázána.
 - Ochrana je důležitá **zejména pro tisk**; tisk hraje důležitou roli veřejného strážce a i přes určitá omezení (státní bezpečnost nebo nezávislost soudu) šíří informace, které má veřejnost právo přijmout.
 - „**Nezbytné**“ znamená **naléhavou potřebu**. Státy jsou v tomto volné, avšak podléhají kontrole soudu, která zahrnuje kontrolu zákonů i aktů aplikace práva.
 - **ESLP neplní roli vnitrostátních orgánů** – i přesto posuzuje zásah z pohledu přiměřenosti vzhledem ke sledovanému účelu a zda důvody, jimiž byl vnitrostátními orgány ospravedlněn, byly relevantní a dostačující

Obsahové principy